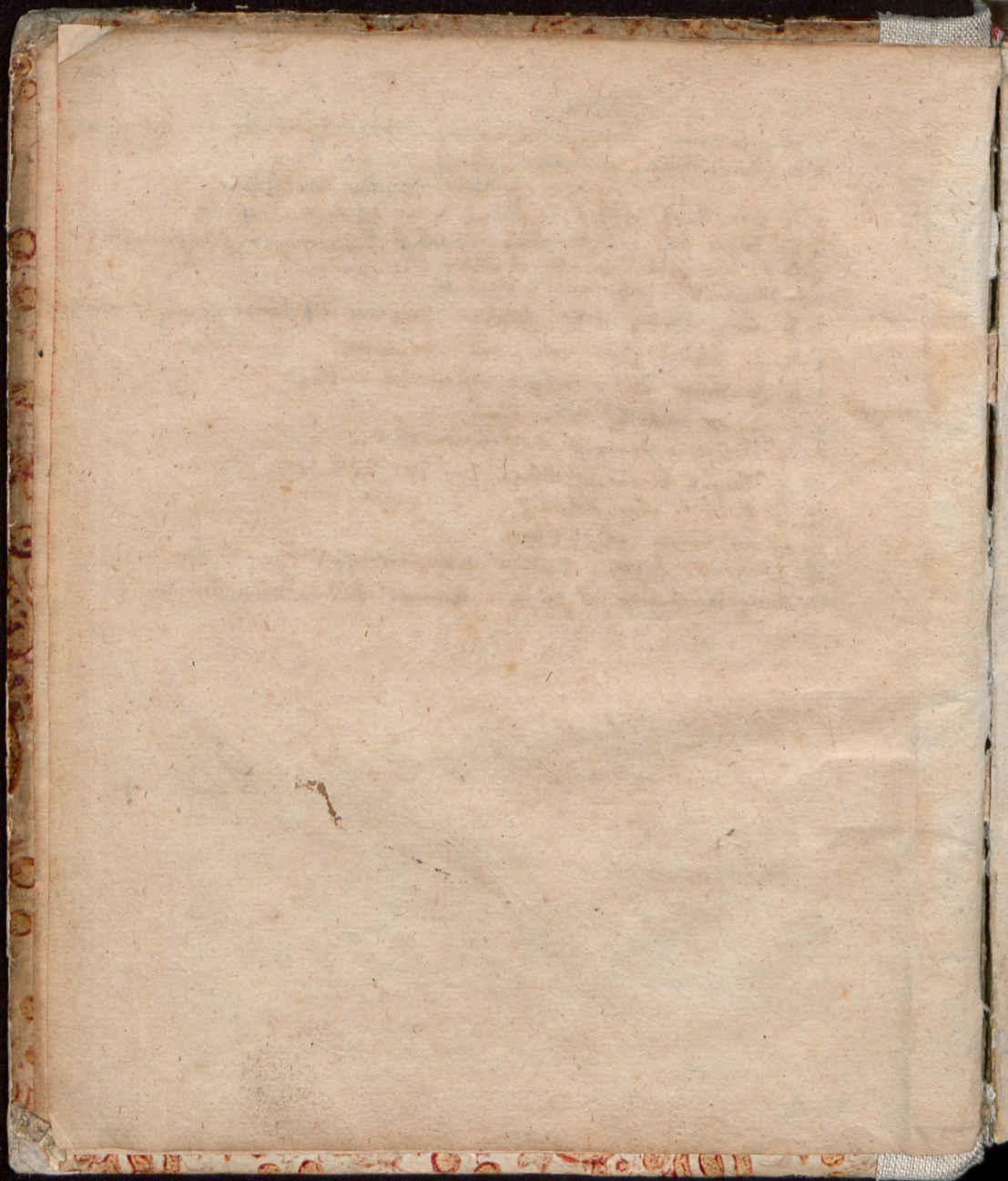

Fe. 106

4

Q. D. B. V.
DISPUTATIO HISTORICO-MORALIS

DE
NUMMIS

IN
ORE
DEFUNCTORUM
REPERTIS,

QVAM
DIRIGENTE
MORTUORUM AC VIVENTIUM
DOMINO,

ET
PERMITTENTE
AMPLISSIMO SENATU PHILOSOPHICO,

IN
ILLUSTRI ACADEMIA LIPSIENSI,
CANDIDÆ ERUDITORUM *διακόνες,*
ea,

*qua decet, reverentia
submitunt*

PRÆSES
M. CHRIST. EHRENF. SEYFFERT,

ET
RESPONDENS
CHRISTIAN DAVID SEYFFERT, Philof. Bacc.

Crabra Misnici, Fratres Germani.

Hora ac Diatriba consueta.

d. 26. Jan. 1709.

LIPSIÆ,
LITERIS BRANDENBURGERIANIS.

Σὺν Θεῷ

PROOEMIUM.

*A*usa instituti nostri unica fuit, proponere Academicum Exercitium, quod, ut in primis sit directum in Dei gloriam, proximi emolumentum, ut & loquium studiorum commendationem, animatus optamus. Monabamur enim in cathedra Philosophica, altera vice nomina nostra exsolvere, & parvum.

Thema, quod huic rei inferviret, non unum ad manus affuit semper, ex omnibus tamen praesens eligere placuit. Occasionem istud pertractandi, nobis suppeditavit vana Mortalium cupiditas. Tanta nimirum tam prisinis quam nostris temporibus, nonnullorum hominum mentes occupavit avaritia, ut non solum pretiosissimos thesauros, in vita colligere, sed etiam in ipsa morte eos possidere anxie amissi fuerint. Haec ipsa edoctus Apulejus, nostrae sententiae ad stipulatur, hunc in modum inquit: Et inter mortuos vivit avaritia! Historicorum itaque monumenta evolventes, eorundem, non exiguus deprehenditur numerus, qui superstitionem suam maxime prodiderunt in eo, quod magnam pecuniae summam ex vita migrantium comitem & in sepulchris custodem quasi esse jusserunt; Imo multi superstitionis vanitate abrepti putarunt, Deos sanctos maximum inde percepturos esse fructum, si aliquam pecuniae speciem oribus ipsorum ingererent. Ad discutendum igitur superstitionis hujus ritum, nostram conscripsimus Disputationem, quam L. B. in II. Capita dispositam inveniet, quorum primum Thematicam Historiam ut & ritus hujus fines, alterum vero ejus Moralitatem expendit.

Faxit DEUS feliciter!

A 2

CAP.

(4)

CAPUT. I.

De

Nummis in Ore Defunctorum
reperitis.

§. I.

*in genere
de pecunia
in sepul-
chris reper-
ta & qui-
dem
1. apud
Ethnicos.*

Pecuniam non solum, sed quicquid divitiarum nomine censetur, rem fluxam pariter ac instabilem esse, nemo cum B. Jacobo Thomasio (a) inficias ibit. *Sape, inquit, nos he opes, dum vivimus, deserunt, variis fortune casibus intercepta, a nobis autem profecto non possunt non desereri, ut primum ex hac vita discedimus.* Interim exempla docent quam plurima, multos admodum cum Defunctis magnam auri argentique vim, ni res angusta domi id ipsum vetare videretur, sepelivisse, prout ipse laudatus Thomasio loco supra citato pluribus ostendit. Albanis olim juxta Strabonem (b) pecuniam cum mortuis sepelire in loculis, mos parius fuit, hinc non miraberis, pecuniam cum mortuis absutam & subterraneo domicilio reclusam, pauperes fere in perpetuum constituisse haeredes. Eundem morem sepeliendi mortuos cum auro & argento olim apud Romanos fuisse, apparet ex Ulpiani (c) responso: *Non oportet ornamenta cum corporibus condi, nec quicquam hujusmodi, quod homines simpliciores faciunt.* Minime tamen legi huic se adstringi passi fuerunt. Nam apud Historicos monumenta Romanorum auri argentique luxu conspicua passim deprædicantur, ex quibus referre præ cæteris pla-
cer

cet, quod filiabus Celeberrimi Romani Stiliconis Imperatori Honorio desponsatis, exstructum fuit, quo aperto pretiosissimus reperiebatur thesaurus, de quo Talandrum (d) confer. Huc etiam facere arbitror, quod Herodotus (e) de sepulchro Reginae Nitocris, commemorat, vix enim verbis exprimere potest, quanta magnificentia, quæ simul in magna pecuniæ summa consistebat, illud exornatum fuerit.

(a) *Program. LVII. de pecun. cum mort. sepult. p. 673.*

(b) *Lib. XII. p. 342.*

(c) *in l. 14. §. 5. ff. de relig. & sumpt. fun.*

(d) *Historischer Welt = Spiegel cent. II. p. 716.*

(e) *Lib. I. cap. CLXXXVII.*

§. II.

Non solum vero Gentilibus sed & Judæis mos fuit defunctis tumulis inferendis, adponere pecuniam, Imo non abs re Judæi divitiis implere videbantur tumulos suos, cum ipsis in sermone patrio sepulchrum dicatur לֶחַיִּים locus quasi desiderii habendi, quin imo locus, qui ore hiante repleti expetit, a Radice לֶחַיִּים, concupivit, postulavit. Et quamquam consuetudo hæc, rationi & communi sententiæ Hebræorum Doctorem repugnare videretur. *Præcipiunt enim, inquit Schickardus, (f) sapientes Hebræi cavere, ne quid facile una defodiat, quod aut pretiosum sit aut bonestum, utiliusque possit egenis erogari.* Addit & verba Autor citatus Magistri celebris apud Hebræos Maymonidis, quæ latino idiomate donata adscribamus, quantum ad nostrum institutum faciunt. *Docendi sunt*

2. apud
Judæos.

homines, ne sint dissipatores, vel adfoescant intempestivis perditionibus. Præstat enim ea dare pauperibus, quam sic inutiliter vermibus objicere. Nihilominus tamen in ipso Salomone Regum alias sapientissimo, Josephus (g) hanc observat vanitatem, quod sepulchro paterno, innumerabilem pecuniæ summam taceam alia vasa argentea, inferre non abstinuerit.

(f) *de Jure Regio Hebr. Cap. VI. p. 163.*

(g) *Lib. VII. Antiquit. Judaic. Cap. ult. p. 200.*

§. III.

3. *Apud
Christia-
nos.*

Vestigiis Ethnicorum, ut & Judæorum insiterunt quoque Christiani, inter quos etiam irreperere cœpit mos cum mortuis pecuniam sepeliendi, Fecit hoc Monachorum ille Ordo, qui referente B. Hieronymo (b) de relictis divitiis cujusdam Contratis, ridiculum hoc præeunte Macario & aliis, capiebant consilium, infodienda ea esse cum ipso, dicentes: *Pecunia tua tecum sit in perditionem.* Addam quoque exemplum quod habet Theobaldus Augvilberdus (i) de usurario quodam in civitate Metensi, avaro valde, ejus enim in sepulchro magna pecuniæ summa fuit reperta. Hic morti vicinus amicos suos juramento adstrinxit, ut crumenam denariis plenam secum in sepulchro reponi curarent, quod ex voto quidem factum, postea vero rursus apertum fuit ab eisdem sepulchrum, ut pecuniam reciperent, viderunt autem Dæmonem cum magno cochleari ardenti, defuncto pecuniam ignitam infundentem. Id quod vero fabula, quam veræ historici similis esse existimat celeberrimus Thomasius I. §. I. cit. Etiam si isthoc quod jam prolatum fuit, cum B. Tho-

Thomasio in dubiū a plerisque merito vocetur, inventur
 tur tamen adhuc alia exempla veritati magis congrua,
 ex quibus dilucide constat, etiam Christianos ingentem
 pecuniā summam in sepulchra deponi curasse, nec dif-
 ficile nobis foret de his adhuc unum alterumve in me-
 dium proferre; ast, quoniam propositum nostrum,
 non est ex professo de pecunia in sepulchris reperta,
 disserere, sed speciatim modo de nummis in ore sepul-
 torum inventis, merito hac opera superfedemus, able-
 gantes L.B. ad Gretserum (k) qui hac occasione evolvi
 meretur, conferimus potius nos ad id, quod instituti
 nostri Thematique ratio postulare videtur.

(h) *Epist. ad Enstoch. de Custod. Virg. Tom. I. Oper. p. 67.*
Edit. Basil. 1516.

(i) *Menſa Philoſophica Tract. IV. Tit. de uſurariis.*

(k) *Lib. I. de ſun. Chriſt. cap. VI.*

§. IV.

Sub humeris præsertim & genubus Defuncto-
 rum, thesaurum sive quandam pecuniæ summam, de-
 ponere, Veterum, observante Stephano (l) cura
 fuit, quam observationem Grettis Saga, confirmat, de
 Grettero tumulum Kari animose intrante tractans
Sub pedibus terricula arculam invenit argento repletam. Et quidem
 Ideo autem id factum, conjecturat Stephanus, quo
 tutior esset thesaurus a malis Harpygarum manibus.
 Verum enim vero non humeris ac genubus Defun-
 ctorum pecunia solum, sed in ore quoque, quamvis
 non ingenti copia, tamen una alterave specie reperta
 fuit, Ethnicos quod concernit, eorum exempla re-
 fert.

*In specie
 de
 Nummis
 in Ore De-
 functorum
 repertis
 iterum
 I. apud
 Ethnicos.*

fert Thomafius in program. antea cit. ubi ex fententia Lambecii commemorat hunc ritum a Græcis & Romanis etiam ad antiquos Pannonios transmigraffe. Gemella quoque exempla leguntur apud Lucianum (m) qui fimul varias nummorum iftorum ſpecies adducit.

(l) in *Saxonia Lib. III.*

(m) in *Dialog. præcipue in Differt. Satyrica de Luctu.*

§. V.

2. apud Ju-
deos.

Superftitionem hanc gens admodum ſuperftitioſa, Judæi nimirum, ſectati ſunt, ſiquidem Kornmannus (n) de iſtis aſſerit, quod in capitibus corporum jam ante aliquot ſecula humatorum, aurei nummi reperi fuerint, quos ſepeliendis in ora inferuiſſent.

(n) p. 7. *Mirac. Mort. cap. 64.*

§. VI.

3. apud
Chriftiana-
nos.

Sed quod haftenus de Gentilium pariter ac Judæorum conſuetudine abſurda narravimus, id quoque inter Chriftianos in uſu fuiſſe deprehenditur. Sic enim celeberrimus & in antiquitatibus verſatiſſimus Tenzelius (o) memorat, effoſſum cranium ante paucos annos ipſi fuiſſe oſtenſum, in quo inveniebantur duo bracteati, quibus in ſigne Landsbergicum literis conſuetis LAND, impreſſum conſpiciebatur, ac procul dubio bracteati iſti, in os defuncti, cum ſepultus eſſet, immiſſi fuerunt. Et hodieque exempla hujus rei paſſim extant. Eruti nuper in Cœmiterio Palæo-Dreſdenſi fuerunt tres nummi in oribus defunctorum latitantes, quorum unus groſſum Bohemicum, reliqui

ve.

vero monetam Saxoniam non admodum vetustam
referebant.

(o) *Monatliche Unterredung* Anno 1695. p. 971.

§. VII.

Veritas ergo hujus consuetudinis ex allegatis di- *Pater hinc*
lucide satis constat, nec facile in dubium vocari pote- *1. Consue-*
rit, quod de hoc argumento dictum aut scriptum ab *tudinis i-*
hoc vel illo fuit. Siquidem hic ritus non a gentilibus *stius veri-*
tantum, quos merito plurimarum superstitionum au- *tas.*
tores nominamus, adhibitus fuit, sed ipsum quoque
apud Judæos viguisse, supra dicta abunde declarant.
Et sicuti gens Christiana non raro ejuscemodi aluit as-
seclas, qui vanis superstitionibus & inanibus fabulis
delectari fuere, ita etiam nec ab hoc superstitionis ge-
nere immunes manserunt. Diu vero & per multa *2. ejus an-*
secula ritum hunc durasse, ipsa veneranda loquitur an- *tiquitas.*
tiquitas. Priscos Ethnicos inventores consuetudinis
istius fuisse, id quod sequenti §. VIII. audiemus, non
sine ratione creditur, a quibus deinceps ad Judæos,
& ab his tandem ad Christiana castra transit. Vari- *3. Num-*
as etiam in ritu isthoc nummorum species usurpata *morum*
fuisse, L. B. ex allegatis colligere potest, non enim *Varietas.*
argenteos solum sed & quandoque aureos nummos
oribus immisos fuisse, adducta a nobis exempla
comprobant, ubi simul figuræ ipsis impressa notari
merentur.

B

§. VIII.

§. VIII.

De origine
hujus super-
stitionis & sine
indendi
nummum
in Os De-
functi
1. apud
Ethnicos.

Ad originem tandem hujus superstitionis ut deveniamus, ordinis ratio postulat, quodque eandem concernit, ea omnino Gentilibus deberur, qui eum in finem nummum in os defuncti indebant, ut Charonti pro stygia paludis transmissione tanquam nauulum, quod *δανάου* a Græcis teste Lambeccio (p) vocabatur, persolveretur, id quod nos Lucianus (q) docet, dum de Gentilibus ira scribit: *Cum quis e domesticis obierit, primum obolum in os induunt, ut sit portitori trajectionis merces.* Est & inter alia fabulosa dogmata ipsorum sententia, animabus mortuorum flumen Charontis esse remetiendum, ideo duas vel plures stipes oribus Defunctorum immiserunt, constat id ex Apulejo, (r) ubi inquit: *Huic (squallido seni dabis nauti nomine de stipibus, quas feres alteram, sic tamen ut ipse sua manu de tuo ore sumat.* Et paulo post: *At deinde avaro nauta, data quam reservamus stipe, transitoque ejus studio recalcans prima vestigia, ad ipsum caelestium siderum redire chorum.*

(p) Lib. I. de Biblioth. Ces. Part. I. p. 89.

(q) in Dialog. & quidem Satyrica Dissert. de Luctu.

(r) Metam. VI.

§. IX.

De sine in-
dendi
nummum
in Os De-
functi
2. apud
Judeos.

Nihil equidem sine causa fieri sapientum est ef-
fatum, nihilominus tamen examinando finem istum, quem Judæi in observando ritu nummos in ora Defun-
ctorum immittendi, intenderint, nihil fuit, quod tan-
quam causam & finem allegare possemus. Quotquot enim de hoc argumento evolere licuit Autores, nec quicquam

quicquam de fine hujus superstitionis a Judæis observatæ commemorant. Si mentem nostram hac in parte explicare liceat, probabilissimum esse putamus, quod Judæi ceu gens superstitionibus & idololatriæ maxime dedita, ut multos alios gentilium ritus, sic & hanc superstitionem cæco quasi impetu imitata fuerit; Quam sententiam nostram nulli tamen obtrudimus, gratissimum nobis potius erit, si B. L. verum aliquem finem indagare nosque illum docere placeat.

§. X.

Sicuti autem Ethnici una cum Judæis certum finem sub hoc ritu intenderunt, ita & Christiani. Duplicem vero ob finem ab ipsis fuisse factum, historiarum monumenta comprobant. Primus eorum erat, ne redeant Defuncti, & relictam pecuniam vel auferant secum, vel saltem hæredes impediunt, quominus commode eadem utantur. Et ex hoc falso præsupposito, falsa quoque vulgi orta est opinio, quod anima hominis, qui thesaurum quendam abscondisset morteque præventus, placida quiete minime frueretur, nisi pecunia relicta novum agnosceret Dominum. Fingunt porro exinde, quod animæ mortuorum nocturno tempore ceu lumina appareant in locis istis, ubi magnus thesaurus recondideretur. Quæ figmenta eo ipso probare satagunt, quod interdum Spiritus quidam homines vocare soleat, thesauros reconditos ipsis demonstraturus, de quo hinc inde exempla plurima videre possunt, inprimis tamen L. B.

*De fine
nummum
in os De-
functi in-
dendi
3. apud
Christia-
nos,
Qui du-
plex exi-
sit. I.
ne redeant
Defuncti.*

2.
ne man-
ducent.

ob chartæ angustiam ad Lehmannum (s) ablegamus, qui exemplum speciale narrat. Alter hujus rei finis apud Christianos superstitione hac captos, erat, ne scilicet mortui manducant, quod Germanici efferunt per **Schmazen**. Siquidem Rollenhagius (r) annotavit, quod etiam suo tempore in Saxonia multis in locis, ori Defunctorum lapillus cum nummo fuisse insertus, ut a manducando abstinerent, quem superstitionis finem Garmannus (u) prolixè admodum describit. Mirabilis certe est opinio, qua mortuis actionem aliquam tribuunt, dicunt enim, si linteolum attingant ore istud devorare, & hæc damna exinde oriri, quod mortis crudelitas in totam familiam postea sævire incipiat. Hinc etiam Vespillones diversas in diversis locis superstitiones observare dicuntur. Lipsiæ hic ut & alibi glebam cespitè conspicuam collo defuncti supponere solent: Dresdæ linteum sive collare firmiter affingunt, & id in nullum alium finem, quam ut Defunctis occasio manducandi præcludatur. De cadaveribus vero porcorum instar mandentium in cryptis sonantibus, mentionem fecit Beierus, (w) Müllerus (x) Stieflerus, (y) ut & ipse Lutherus (z) quæ loca infra citat. Auror. L. B. proprio studio, si placet, consulere potest. Nos interea progredimur ad

(s) Erzgebirgischer Schau = Plak p. 183.

(r) Lib. IV. mirabil. peregrin. cap. XX.

(u) de Miracul. Mort. Libr. I. Tit. 3. §. 7. p. 28.

(w) in Fasc. dictorum Biblicorum Cap. IV. n. 32.

(x) Annal. Freibergens. p. 254.

(y) Historien = Schaß Part. II. p. 191.

(z) Fisch-Neden Tit. 24. p. 211. 212.

CAPUT II.

De

Moralitate hujus consuetu-
'dinis.

§. I.

Ex iisigitur, quæ capite præcedenti protulimus, *Quæstio*
duplex emergit quæstio. Quæritur nimirum in *generalis,*
genere, quid sentiendum sit de consuetudine, pecu- *quid senti-*
niam cum mortuis sepeliendi? Respondetur: Pecuni- *endum de*
am in honorificam sepulturam a cognatis amicis atque *Consuetu-*
hæredibus impendi, res existit laudatu digna, hinc et- *dine pecu-*
iam quantum ad decorum defuncti ornatum sufficit, *niam cum*
minime refragamur; Reges & illustres personas, præ *mortuis se-*
plebejis funeribus exornari, ut & in morte discrimen *pelendi?*
appareat, a nobis haud improbat, moderatum e-
nim sumtum, pro ratione status, conditionis, Regi-
onis, facultatum ac temporum Syracides (a) permit-
tit, & exempla sanctorum in scriptura sacra (b) pas-
sim probant. Sed luctum convertere in luxum ac hu-
manam miseriam, cujus per mortem nostrorum ad-
monemur, eodem obtegere velle, præposterum at-
que stolidum omnino censetur. Verum enim manet
illud Hiobi: (c) *nudus egressus sum de utero matris meæ,*
& *nudus revertar illuc.* Neque non illud Apostoli (d)

B 3

Nihil intulimus in hunc mundum, haud dubium, quia nec auferre quid possumus. Multo magis opes ipfas, auream argenteamque supellectilem, quæ neuitquam ad decentem defuncti ornatum requiri:ur, cum ipsis condere, plane absurdum esse, cum B. Thomasio (e) existimamus; Anima, inquit hominis, mortui ac defuncti cum mundo etiam omnes ejus delicias relinquit. hinc, pecunia siue beatis cœlitibus ea societur, non indiget, siue ad inferos descendat, juuari nec quicquam potest.

(a) Cap. 38. v. 17.

(b) Gen. 50. v. 1. Matth. 27. v. 59. Joh. 19. v. 39.

(c) Cap. 1. v. 21.

(d) 1. Timoth. 6. v. 7.

(e) Program. antea cit. p. 674.

§. II.

*Rejicitur
hic mos
partim
Legibus
Civilibus*

Rejicitur itaque plane hic mos *partim* legibus civilibus, (f) ubi sermo est de religiosis & sumptibus funerum. Sin vero nobis hoc loco aliquis objicere, vellent: Quid si ipse Defunctus, cujus voluntas alias sancte observatur, in testamento talia fieri jusserit, nonne tenentur hæredes jussa ejus perficere? Respondeamus: minime juxta Legem (g) obstricti sunt. Unde & Magistratus Lege (h) præscripta depositos in sepulchris thesauros citra injuriam ossium eruendi, saluam de jure sibi adscripsit potestatem. Qua etiam Legem usus fuit Theod. Rex, ille enim thesauros in sepulchris repertos in commodum publicum adhibere Dux Saxonum jussit (i) his verbis: *Ideo moderata jussione, decer-*

decernimus, ut ad illum locum, in quo latere plurima
suggeruntur, sub publica testificatione convenias: Et
si aurum ut dicitur vel argentum fuerit, tua indagazione
detectum, compendio publico fideliter vindicabis, ita
tamen ut abstineas, manus a cineribus mortuorum.
Edificia tegant cineres, columnæ vel marmora ornent
sepulchra; Talenta non teneant, qui commercia vido-
rum reliquerunt. Aurum enim iuste sepulchris detrahi-
tur, ubi Dominus non habetur; Imo culpe genus est,
inutiliter abditæ relinquere mortuorum unde se vitæ pot-
est sustentare viventium. Non enim est cupiditas eri-
pere, quæ nullus se Dominus ingemescat amississe. Hinc
summa Davidici authoritas, non obstitit Hircano Pon-
tifici, ille, prout Josephus (k) annotavit ab Antiocho,
Demetrii filio, cognomine pio, oppugnatus, pecunia
deficiens, aperuit Davidis monumentum & prolata
tria talentorum millia, ad solvendam nimirum Hiero-
solymarum obsidionem, convertit, ea quæ relicta er-
rant, post complures annos Herodes Rex secum ab-
tulit.

(f) l. 14. §. 5. ff.

(g) l. 113. §. ultimo ff. de Legat. I.

(b) l. 4. §. penult. ad l. Jul. pecul.

(i) apud Casiod. l. 4. var. Epist. 34.

(k) de bello Jud. Lib. I. Cap. 2.

*partim
sana rati-
one.*

Rejicitur quoque *partim* sana ratione, quippe quæ injustum esse judicat, opes ex commercio vivorum surripere & mortuis nulla in parte profuturas sepelire. Cui enim bono mortuis pecunia? Quam parum etenim opes conditæ defunctis usui sint, tristis abunde declarat eventus, spe lucri scilicet invitati fures, sepulchra demoliuntur, corpora disjiciunt ac proterve violant. Alexius Angelus Græcorum Imperator, recensente Erasmo Francisco, (1) pecunia indigus e templo aurea vasa in usum suum convertere, non erubescens, Cæsarum quoque conditoria perscrutatus est, spemque firmisimam habuit, in sepulchro inprimis Constantini M. ingentes invenire thesauros, ast frustra! Ornamenta enim a furibus omnia, qui eum anteverterant esse direpta, perturbata haud dubio cognovit mente. Tempore quoque Antonini M. milites quidam, ut Titius (m) annotavit in Seleucia sepulchrum aperuerunt spe freti, ingentem ibi pecuniæ summam inveniendi, sed pestilentissimus odor exhalavit, qui toti mundo magnam intulit stragem. Plurima exempla Kirchmanus (n) L. B. de hac materia communicabit,

(1) Schaub. P. m. p. 926.

(m) Exempelb. p. 1705.

(n) Lib. 3. Cap. 14. p. 506.

Talia evidentissima damna ex ritu isthoc profluencia, secum perpenderunt S. Patres, vehementer enim omnem luxum & ostentationem circa sepulturam detestati sunt. Hieronymus (o) inquit: cur & mortuos vestros auratis obvolvitis vestibus? Cur ambitio inter luctus lacrymasque non cessat? An cadavera divitum, nisi in serico putrescere nequeunt? Huic assentit S. Chrysostomus (p) dicens: Tu cum audieris nudum Dominum resurrexisse, cessa quaso ab insana funeris impensa. Quid sibi hoc superfluum vult & inutile dispendium, quod ipsis, qui faciunt, plurimum adfert detrimenti, mortuis nullam utilitatem, vel damnum potius. Sumptuosa namque sepultura interdum causa est, ut fures Cadaver effodiant, & nudum & in sepultum projiciant. Pertinent huc Ambrosii verba, quæ Quenstedt (q) reperit, sic sonantia: Quid proficit sepulchrorum superbia, damna sunt potius viventium quam subsidia mortuorum. His addam verba Drexelii Jesuitæ (r) dicentis: Sape funeris sumptuosa nimium pompa est, ipsis mortuis induimus superbiam. Ah! quid istæ manes juvant? Verbo veteri non raro dixeris: Honorantur, ubi non sunt, & ubi sunt cruciantur. Si itaque luxum & ostentationem circa sepulturam adeo detestati sunt, multo magis repudiarunt pecuniam ipsam cum mortuis sepeliri.

(o) in fine Libri de vita Pauli Erimitæ.

(p) Homilia 84.

(q) Tract. de Sepult. Vet. cap. 14. p. 337.

(r) in Tobia Part. I. cap. 4. §. 1.

*Ethnicos
sapientio-
res.*

Imo Ethnica gens sapientia illustris, ejusmodi damna e consuetudine isthac oriri, cognovit, hinc non solum ex eorum medio quidam splendida ornamenta sibi erigi serio deprecari fuere, ut Solon, Plato, Euripides & alii fecerunt, quorum detestationes circa sepulturae luxum Raupius (r) annotavit. Hos imitatus fuit Saladinus, magnus ille Orientis Monarcha, de quo Quenstedt (t) refert, quod minime opulentiam suam vermibus ostendere voluerit, hinc morti vicinus ipsum testamento quodam condito omnem funeris pompam abdicasse dicitur, imo perhibetur, mandasse corpus suum in lancea praeferi lineae interu- lae lacerum fragmentum, vel ut alii volunt, atri coloris obsoleram tunicam, praecinnente quodam ad populum sequens epiphonema:

Floruit in toto qui Rex Oriente superbus,

Hunc nisi panniculum possidet ecce! nihil.

Vel juxta alios:

Vixi divitiis regno, tumidusque trophaeis:

Sed pannum heu! nigrum nil nisi morte tuli.

Imo nonnulli in specie prohibuerunt, ne ipsorum sepulchris aurum argentumque inferretur, inter quos Cyrum, Persarum Regem, allegasse sufficiat, qui filios suos testante Xenophonte (u) ante mortem ita fuit allocutus: *Meum corpus, cum moriar, non in auro condite, neque in argento, neque in alia re prorsus ulla, sed illud terra*

terra condite quamprimum, quid enim hac re beatius quam terre misceri, que pulchra omnia gignit & nutrit? Quid igitur de isto ritu pecuniam cum mortuis sepeliendi sentiendum, ex jam dictis L. B. constabit.

(s) Biblioth. portat. Part. Pract. Loc. 30. de mort. §. II.

(t) in Tract. de Sepult. Vet. Cap. 16, p. 356.

(u) Lib. II. Cyropad.

§. VI.

Accedimus nunc ad alteram quaestionem, quam paulo accuratius disquirere operam dabimus, ubi in specie quaritur, quid sentiendum de consuetudine nummum in os defuncti indendi? Dura quaestionem isthanc ventilare ejusque moralitatem expendere animus est, nos non respicimus in genere ad omnes gentes, quibus in more positum fuit, defunctos suos hoc ritu terræ mandare, sed de Christianis in speculo loquimur, qui consuetudinem hanc ab Ethnicis accedendam in sepeliendis suis defunctis adhibuerunt. Ethnicos igitur hic mittimus; Mens enim ipsorum, dum lumen rationis, data opera suffocarunt, Dei permisu ira excecata fuit, ut non solum vera & salutari cognitione Divini Numinis destituti, sed etiam ipsi in sensum reprobam dati fuerint, ex quo deinceps factum est, ut innumeros fere Deos sibi finxerint, & in absurdissimas superstitiones prolapsi fuerint, inter quas omnino referri meretur, nummos in ora defunctorum immittendi ritus. Neque etiam de Judæis, qui itidem hunc ritum a Gentilibus usurparunt, ser-

mo nobis erit, sed uti jamjam monuimus de Christianis solummodo. Certe vix mente satis comprehendere quis potest, cur inter Christianos quoque hic mos nummos in orationibus defunctorum indendi irreperit, imprimis si duplicem finem, quem superstitione isthac intenderunt, respiciamus, de quo Cap. I. §. ult. prolixius actum fuit.

§. VII.

*Rejicitur
hic ritus,
quoad pri-
mum fi-
nem
partim
quia unice
Gentilis-
mum re-
dolet.*

Merito hinc a nobis rejicitur ritus iste *partim*, quia unice Gentilismum redolet, & ejusmodi mores in religionem christianam introducit, qui corruptam Gentilium mentem agnoscunt autorem. Non equidem hic improbamus Gentilium inventa, quæ cum recta ratione conveniunt, nec revelatæ salutis nostræ cognitioni repugnant, in usum suum convertere, aut in hac parte gentilium vestigiis insistere. Multa enim certe sunt, quæ in cultura rationis, naturæ per investigatione, rerumque gestarum cognitione suppeditant ipsi Gentiles, quæ non sine maximo emolumento ab ipsis petimus, sed mores ipsorum absurdos rationique nullo modo conformes imo noxios assumere tantum abest, ut suadeamus, ut potius Christianis eo magis ab istis abstinendum esse existimamus, quo longius veritas doctrinæ Christianæ ab absurdis Gentilium fabulis aut nugis anilibus differt.

§. VIII.

§. VIII.

Rejicitur *partim* etiam vel ideo, quia duo in *partim*
specie præsupponit falsa, quæ cum religione christia *quia duo*
na minime stare possunt. Falsum omnino est statu- *in specie*
ere, quod animæ a corporibus separatae redire pos- *præsuppo-*
sint, aut viventes turbare. De animabus etenim pi- *nit falsa.*
orum e sacra scriptura (w) certissime constat, illas
statim post dissolutionem a corpore, in locum venire
beatorum & ἀπάρτι beatas esse. Nec optabunt in his
terris ulterius vagari. Impiorum autem animæ in-
locum æternæ damnationis abjiciuntur, ibique do-
cente scriptura sacra, (x) in φυλακῆ tenentur. Quis
igitur crederet illas adhuc in his terris circumvagari
posse? Monstrato hoc falso, & illud subjungere pos-
sumus, quo purant mortuos amore in relictam pe-
cuniam tangi. Non equidem credam, quod ejusmo-
di homines inveniantur, qui statuunt mortuos etiam
in altera vita auri argentique usu gaudere. Etenim
si quis hanc auri argentique utilitatem adstruere an-
nifus fuerit, certe & hoc largietur absurdum, com-
mercia tractari, cum alius effingi finis neutiquam
possit.

(w) Apoc. 14. v. 13.

(x) 1. Petr. 3. v. 19.

§. IX.

Inquirendum tandem, an mortui etiam instar *Rejicitur*
porcorum manducant & lintea devorent? Non equi- *etiam quo-*
dem *ad alterū*

finem partim quia repugnat narrationi. dem in dubium vocare volumus, quod Diabolus circa sepulchra aut monumenta defunctorum tumultum excitare possit hominumque mentibus timorem incutiat, aut ad superstitionem conducat, sed quod defuncti, qui in sepulchris istis conditi jacent, aures strepitus istius sint, qui circa ipsorum monumenta auditur, id nulla ratione evinci poterit; Multo minus autem credere fas est, quod mortui inhumati tanto pondere terræ onerati porcorum instar manducent, ita ut sonus inde a prope adstantibus audiri queat. Et licet exempla adferantur, quorum nonnulla ab authoribus in fine Cap. I. allegatis recensentur, quod cadavera postea effossa integra ferme linthea deglutiverint, pro ludibrio Diaboli, misere hominibus superstitionis permisso DEI imponentis, illud est habendum. Nulla enim ratione per naturam fieri potest, ut cadaver omni vita & motu destitutum, tale quid faciat, ad quod motus & vita requiruntur. Ethnici sapientiores jam olim in proverbio hoc agnoverunt dicentes: *οι δεικηκότες εδδάνυσσι.*

§. X.

partim quia contra dicitur Christi praxi.

Asserti hujus absurditas eo dilucidius apparet, si consideramus, quod fiducia nostræ, quam unice in DEO collocare debemus, repugnet; Ista neutiquam permittit, ut ab alio aliquid sive boni sive mali expectemus quam a Deo (γ). Hinc Tertulianus inquit: *Nec in porcorum gregem Diaboli legio habuit*

buit potestatem, nisi eum de Deo impetrasset, tantum abest, ut in oves Dei habeat. Possum dicere porcorum fetas tunc numeratas apud DEUM fuisse, nedum capillos sanctorum. Qui autem has inanes curant traditiones, ipsarum etiam effecta timent, & per consequens non a DEO, sed ab alio mala sibi immitti credunt. Omnipotentiae quoque divinae detrahit, si credamus, quod mortuorum talis manducatio fatalem familiarum exitum causetur, negatur enim tali modo implicite, quod solus DEUS hominibus terminum vitae praefigere soleat, quum tamen expresse (2) nominatur Mortuorum ac Viventium Dominus. Certissimum igitur est, quod haec traditio inventum sit Satanae, quo homines a vero Deo & fiducia in eum abducere, suumque contra regnum ampliare laborat. Omnem itaque fiduciam in toto vitae nostrae curriculo solummodo in DEO mortuorum ac viventium Domino merito collocare debemus, ejus enim potestate unice positum est, totam familiam mortis crudelitate extirpare, quia imo benignitati ejus adscribamus, si iterum Angelum percussorem verbo alloquitur solatii pleno:

SUFFICIT!

(1) Amos 3. v. 64

(2) Rom. 14. v. 94

EPILOGUS.

ET hæc sunt L. B., quæ pro ingenii modulo præmissis II. Capitibus de nummis in ore defunctorum reperitis, rudi penicillo delineare libuit. Primis tantum labris rem degustavimus, solidiori discussione Doctioribus relicta. Interim illud addimus Quintiliani: Si quid desit operæ, suppleat ætas, & si quæ dicta sint juveniliter pro indole accipiantur. Hinc benignum abs Te L. H. expectamus iudicium, nosti enim, nihil unquam ex omni parte perfectum in lucem editum, ac si errores forsitan deprehenderit, scias, Juvenes nos esse, qui meliora edocli, corrigi se libentissime patiantur. Cum illo itaque cujus auxilio freti es ad-
juti negotium nostrum aggressi, ut in eo progressi sumus, etiam egredimur, dantes

Τῶ Θεῷ μόνῳ δόξαν.

Ms 1800. 80

ULB Halle

3

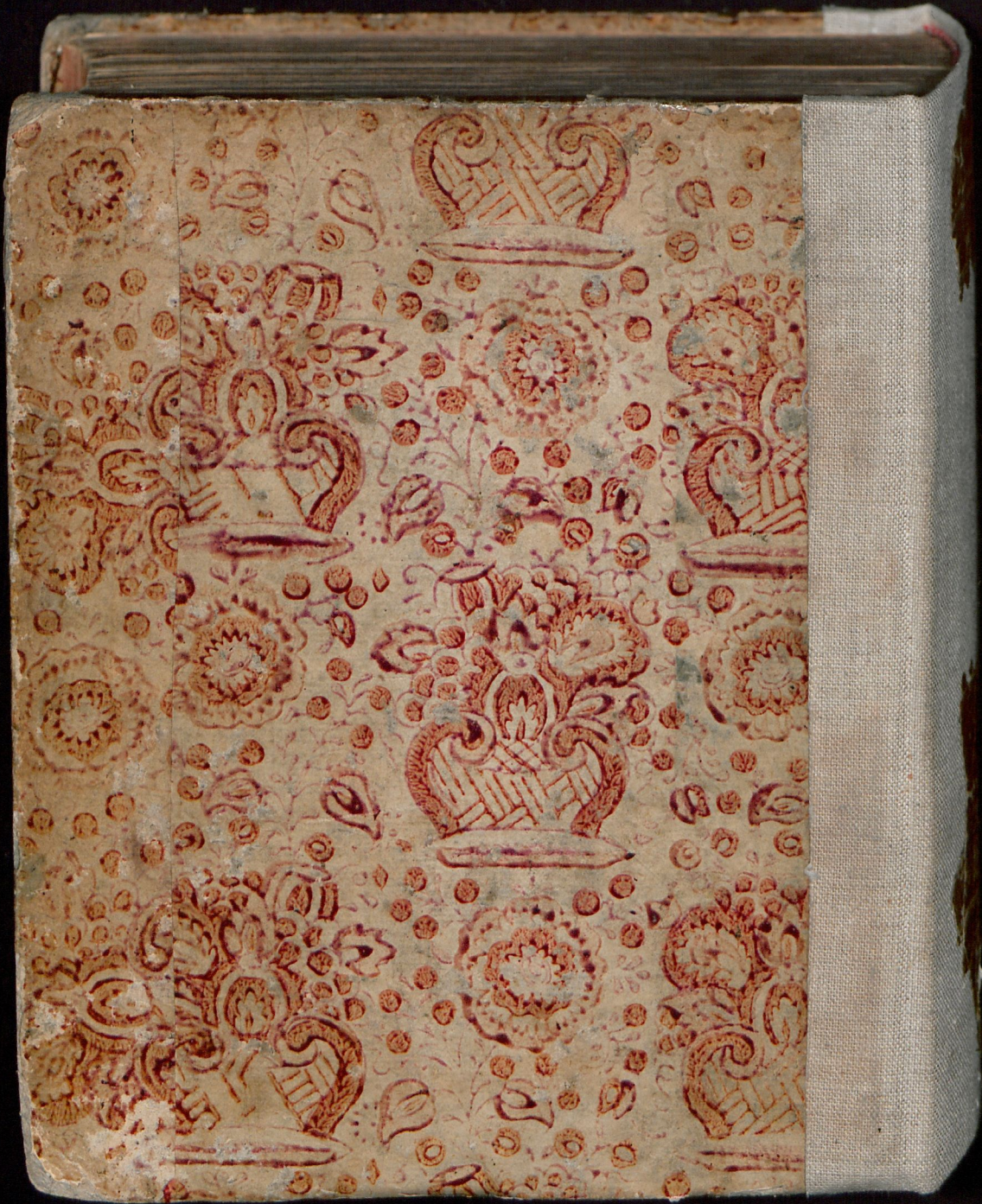
001 341 081

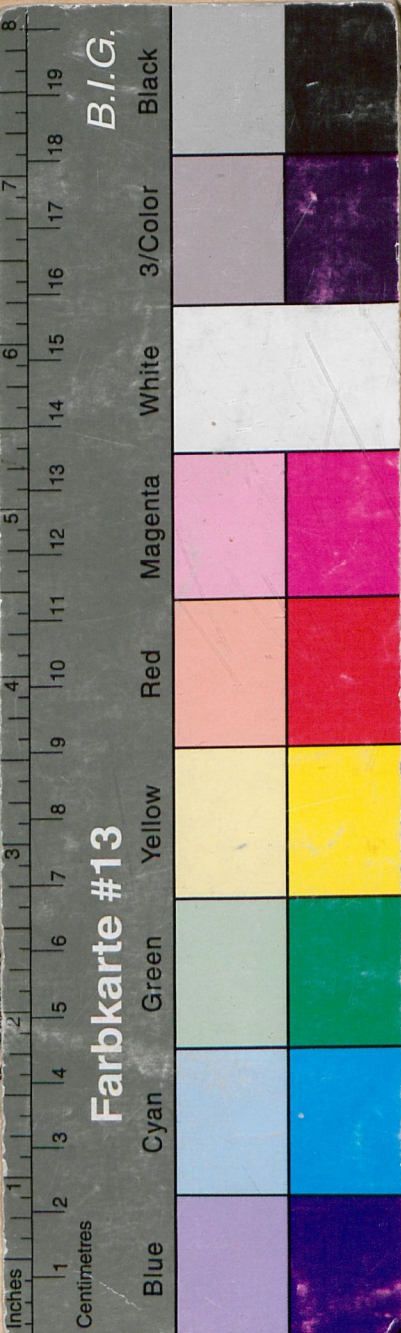

Sb.

M.C.

4

Q. D. B. V.
DISPUTATIO HISTORICO-MORALIS
DE
NUMMIS
IN
ORE
DEFUNCTORUM
REPERTIS,
QVAM
DIRIGENTE
MORTUORUM AC VIVENTIVM
DOMINO,
ET
PERMITTENTE
AMPLISSIMO SENATU PHILOSOPHICO,
IN
ILLUSTRI ACADEMIA LIPSIENSI,
CANDIDÆ ERUDITORUM *διακόνες,*
ea,
qua decet, reverentia
submitunt
P R Æ S E S
M. CHRIST. EHRENFR. SEYFFERT,
ET
R E S P O N D E N S
CHRISTIAN DAVID SEYFFERT, Philof. Bacc.
Cræbra Misnici, Fratres Germani.
Hora ac Diatriba consueta.
d. 26. Jan. 1709.

L I P S I Æ,
LITERIS BRANDENBURGERIANIS.